

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.859/2009/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. H. T. pártfogó ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve, címe felperesnek - a Dr. Balogh Ádám Ügyvédi Iroda (4024 Debrecen, Iparkamara u. 2. II/8., ügyintéző: Dr. Balogh Ádám ügyvéd) által képviselt alperes neve, címe alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása iránt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2009. november 23-án meghozott 6.P.21.811/2009/13. számú ítélete ellen a felperes részéről 15. sorszám alatt benyújtott fellebbezés alapján - a 2010. június 17-én megtartott nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 62 500 (Hatvankettőezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget, az államnak - külön felhívásra - 300 000 (Háromszázezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

A pártfogó ügyvéd díját a felperes viseli.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes a keresésében arra hivatkozva, hogy a közérdekű állampolgári bejelentés folytán indult közigazgatási eljárásban építésügyi hatóságként eljáró alperes alkalmazottja, 2007. november 17-én, az ő előzetes értesítése nélkül helyszíni szemlét tartott a **Ny., R. u. ...** szám alatti ingatlanon és ennek során külső fényképfelvételeket készített a tulajdonában álló **Ny., R. u. ...** szám alatti ingatlanról, amelyeket azután a helyszíni szemléről kiállított jegyzőkönyv mellékleteként az ügyiratban elhelyezett, kérte megállapítani, hogy az alperes megsértette a személyhez fűződő jogát. Kérte továbbá kötelezni az alperest arra, hogy a fényképfelvételeket ne használja fel a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság előtt folyamatban lévő **ügyszám/2009.** számú peres eljárásban; a fotókat semmisítse meg; írásban kérjen elnézést a jogosulatlan és illetéktelen behatolás miatt a felperestől; írásban jelentse ki, hogy jogsértést követett el, illetéktelenül készített a felperesi ingatlanon

fényképfelvételeket; tegyen írásos bejelentést a felügyeleti szerveknél, amelyben tájékoztatja a jogsértő tevékenységéről; az alperes az elkövetkezendő időszakban tartózkodjon a további jogsértésektől; a felülvizsgálati eljárást lefolytató bíróság felé tegyen írásos nyilatkozatot a jogsértő magatartásáról és álljon el az illetéktelenül megszerzett fotók dokumentációként való felhasználásától. Kérte, hogy a bíróság tiltsa el az alperest a jogsértő, engedély nélkül készült fényképfelvételeknek az alperes és a felperes között folyamatban lévő közigazgatási perben való felhasználásától, kötelezze az alperest a felperes javára 5 000 000 Ft összegű nem vagyoni kártérítés megfizetésére is.

Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségében való marasztalását kérte. A felperes keresetének mind a jogalapját, mind az összegszerűségét vitatta.

Az elsőfokú bíróság a 13. sorszám alatt hozott ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 125 000 Ft perköltséget, az államnak külön felhívásra 300 000 Ft le nem rótt eljárási illetéket.

Az ítéletben megállapított tényállás szerint az alpereshez 2007. október 26-án érkezett beadványában a felperes „élet- és vagyonvédelmi szempontok alapján” bejelentést tett az elsőfokú építésügyi hatósághoz az ingatlanával szomszédos **Ny., R. u. ...** szám alatti ingatlanon engedély nélkül megvalósított építmény és a szabványnak nem megfelelő kerítés kivitelezéséről. Kérte a bejelentésének a kivizsgálását és a hatóság intézkedését. A bejelentés alapján **V. Város Önkormányzat Jegyzője**, mint elsőfokú építésügyi hatóság előtt **ügyszám2/2007.** szám alatt hatósági eljárás indult, amelynek keretében **M. I.** építésügyi hatósági ügyintéző - az érintettek előzetes értesítése nélkül - 2007. november 12-én helyszíni szemlét tartott. A szemle során a felperesi ingatlanhoz tartozó, de annak építési telekhatáron kívül eső kerítéssel el nem választott szántó területéről külső fényképfelvételeket készített a felperesi ingatlanról is, melyeket utóbb a helyszíni szemléről kiállított jegyzőkönyv mellékleteként az ügyiratban elhelyezett.

Az elsőfokú bíróság az ítéleti döntésének jogi indokolása szerint nem találta személyiségi jogsértés megállapítására alapot adónak azt, hogy az alperes ügyintézője a felperes ingatlanáról engedély nélkül külső fényképfelvételeket készített és azokat felhasználta a felperes által kezdeményezett hatósági eljárásban. Nem volt jogellenes, hogy az alperes ügyintézője előzetes kifejezett hozzájárulása nélkül bement a felperes tulajdonát képező szántóföldi területre, mert ez bizonyítottan a szemle foganatosításához szükséges okból és terjedelemben történt. Az eljárása ezért megfelelt a „Közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól” szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 50. § (1), (4), (5) bekezdésében, 56. § (1) bekezdésében, 57. § (1) bekezdésében és (4) bekezdésében foglaltaknak. Az pedig, hogy a szemle során a felperesi ingatlanról a felperes előzetes hozzájárulása nélkül a szükséges mértékben és terjedelemben külső fényképfelvételeket készített, valamint, hogy ezeket a fényképfelvételeket a helyszíni szemléről készült jegyzőkönyv mellékleteként az eljárási iratanyagban elhelyezte, az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a Ket. 57/A. § (4) bekezdése alapján kifejezetten jogszerű eljárás volt. Jogellenesség hiányában a személyiségi jogsértés megállapítása szóba sem kerülhetett.

Az elsőfokú bíróság rámutatott arra is, hogy tényszerűen nincs olyan személyiségi jog, amely a felperesi oldalon sérült volna, akár abban az esetben is, ha az alperes ügyintézőjének eljárása jogszerűtlennek minősülne. A jogsértő magatartásként hivatkozott eljárás fogalmilag alkalmatlan akár a felperesnek a Ptk. 82. §-ával védett magánlakáshoz fűződő, akár pedig a Ptk. 80. §-ában nevesített képmáshoz fűződő személyiségi jogának a megsértésére. Hangsúlyozta azt is, hogy az előzetes értesítés elmaradása legfeljebb eljárási szabálysértésnek minősülhetett volna a hatósági eljárásban, azonban a jelen esetben - azon túl, hogy jogszerűtlennek nem minősíthető - nem alkalmas személyiségi jog megsértésére.

Alaptalannak találta az elsőfokú bíróság a felperes kártérítés iránti kereseti kérelmét is. Álláspontja szerint a felperes nem is tudott megjelölni olyan immateriális hátrányt, amely a jogsértés megállapítása esetén nem vagyoni kompenzálást igénylőként lehetővé tenné az alperes kártérítésre kötelezését.

Miután a felperes valamennyi kereseti kérelme vonatkozásában pervesztes lett a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet szerint megállapított perköltsége megfizetésére, míg költségmentesség hiányában a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az 5 000 000 Ft pertárgyérték alapulvételeivel megállapított 300 000 Ft összegű le nem rótt eljárási illeték állam javára történő megtérítésére.

A keresetet elutasító elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést elsődlegesen annak a keresete szerinti megváltoztatása, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítása iránt. Eljárási kifogásként hivatkozott arra, hogy az alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő (írásbeli alperesi ellenkérelmet a felperes részére a bíróság nem küldött meg). Álláspontja szerint, ha a bíróság úgy ítélte meg, hogy kereseti kérelme alaptalan volt, akkor azt már előterjesztésekor, 2009. július 10-én tárgyalás mellőzésével el kellett volna utasítania. Vitatta az elsőfokú bíróság megállapításainak helyességét az alperes ügyintézőjének magatartása jogszerűségét illetően.

A fellebbezésben a felperes nevesítette az általa megsérteni vélt személyhez fűződő jogait; a magánlakáshoz és a képmáshoz való személyiségi jogok megsértésének megállapítását, emiatt a Ptk. 87. § (1) bekezdés b), c), d) pontja alapján történő objektív szankciók alkalmazását és az e) pont alapján az alperes kártérítésre kötelezését kérte. Sérelmezte az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség és illeték összegét is.

Az alperes a másodfokú tárgyaláson előterjesztett fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és perköltségének megállapítását kérte.

Az ítéletábra a felperes fellebbezését alaptalannak találta.

Az elsőfokú bíróság nem követte el a fellebbezésben állított eljárási szabálysértéseket.

A Pp. 139. §-a értelmében az alperes az első tárgyaláson a felperes nyilatkozata után terjesztheti elő ellenkérelmét. Ez az elsőfokú eljárásban a 2009. október 9-én megtartott első tárgyaláson megtörtént. A tárgyaláson a felperes személyesen és perbeli meghatalmazottja is jelen voltak, ennél fogva az alperes érdemi ellenkérelméről a bíróságnak a felperest külön tájékoztatnia nem kellett.

A hatályos Pp. garanciális okokból nem teszi lehetővé a bíróság számára a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítását nyilvánvaló alaptalanságra hivatkozással. Erre tehát a jelen esetben sem volt törvényes lehetőség.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, azt helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetései és érdemi döntése is helytállóak. Az ítélet tábla a helyes érdemi döntés jogi indokaival is egyetértett a fellebbezés hivatkozásaira figyelemmel - a következő pontosítással és kiegészítéssel:

A Ket. 57/A. § (4) bekezdése a perbeli - építésügyi eljárásban lefolytatott - helyszíni szemle időpontjában, 2007. november 17-én még nem volt hatályban. Azt a 2008. évi CXI. törvény 46. § (2) bekezdése iktatta be a törvénybe 2009. október 1-i hatállyal azzal, hogy rendelkezéseit az ezt követően indult vagy megismételt eljárásokban kell alkalmazni. A Ket. 2007. novemberében hatályos rendelkezései ugyanakkor több tekintetben is a hatósági ellenőrzés szabályait rendelték alkalmazni, amelynek magyarázatát a Ket. 57/A. § beiktatásának jogpolitikai indokai között, a 2008. évi CXI. törvény 46. §-ához fűzött miniszteri indokolás akként fogalmazta meg, hogy az egymással rokon eljárási cselekmények foganatosítása során az ügyfél jogait és az eljárás eredményességét hasonlóképpen kell biztosítani. A Ket. tárgydíszakban is hatályban volt 92. § (1) bekezdése pedig kimondja: a helyszíni ellenőrzés során az ellenőrzést végző személy a hatásköre gyakorlásának keretei között az ellenőrzéshez szükséges területre, építménybe és egyéb létesítménybe beléphet oda teljesen azonosan a szemlére vonatkozó Ket. 57/A. § (4) bekezdésével.

Ezzel a pontosítással az ítélet tábla ugyanakkor mindenben osztotta az elsőfokú bíróságnak a kereseti kérelmet elutasító döntése jogi indokait.

A felperes a fellebbezésében már egyértelműsítette, hogy a magánlakáshoz és a képmáshoz fűződő személyiségi jogainak az alperes részéről történt megsértése miatt a Ptk-ban meghatározott objektív és szubjektív szankciók alkalmazását kívánta elérni a kereset indításával.

A Ptk. 75. §-a értelmében a törvény általánosságban védi a személyhez fűződő jogokat. Azokat taxatíván nem is sorolja fel, csak általánosságban rendelkezik arról, hogy ezeket a jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, s e jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 76.-83. §-ai azt határozzák meg, hogy különösen mi jelentheti a személyhez fűződő jogok sérelmét a személyiségi jogok és a személyiségi jogot sértő magatartások közös

jellemzője, hogy azok csak személyekhez (természetes vagy jogi személyhez) kapcsolódhatnak.

A Ptk. 80. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogok megsértését jelenti a más képmásával (vagy hangfelvételével) kapcsolatos bármiféle visszaélés. Képmás (vagy hangfelvétel) nyilvánosságra hozatalához - a nyilvános közszereplés kivételével - az érintett személy hozzájárulása szükséges [(2) bekezdés]. Az egyén megkülönböztetésének és azonosításának a nélkülözhetetlen eszköze és feltétele az ember képe és hangja, mert az ember, mint személyiség ezzel jelenik meg a külső világban. A képmás (és a hangfelvétel) e külső megjelenés tárgyi eszközzel való rögzítése. A képmáshoz (és a hangfelvételhez) való személyiségi jog megsértése ennek megfelelően akkor valósul meg, ha az ember képmásával bárki visszaél (például hozzájárulása nélkül nyilvánosságra hozza azt).

Az adott esetben a felperes kereseti állítása és a megállapított tényállás szerint is a felperes ingatlanáról (épületeiről) és nem pedig a felperesről készített fényképfelvételeket az alperes ügyintézője a helyszíni szemle során és ezeken a fényképfelvételeken a felperes nem látható. Az ingatlannal pedig a képmáshoz való jog megsértése nem követhető el és nem is állapítható meg a Ptk. 80. § (1) bekezdése értelmében.

A Ptk. 82. §-a szerint a törvény védi a magánlakáshoz és a jogi személy céljaira szolgáló helyiségekhez fűződő jogot. Ennek a védelemnek az egyik módja: megfelelő következmények fűzése a magánlakás megsértéséhez, a magánlakás zavartalan használatának biztosításához. A magánlakás pedig az a térben is meghatározott helyiség, ahhoz tartozó bekerített hely, ahol a lakás használója autonóm módon, másától nem zavartatva határozhatja meg életfeltételei kialakításának és gyakorlásának rendjét, szabályait. A magánlakás személyiségi jogi védelme elsősorban az így kialakított „rendet” védi, nem az ingó- és ingatlan dolgokhoz fűződő birtokosi hatalmat. Elsősorban ebben különbözik a magánlakáshoz fűződő személyiségi jogi védelem a birtokvédelemtől.

Az adott esetben a nem vitás tényállás szerint az alperes alkalmazottja a helyszíni szemle során - annak ellenére, hogy a felperes tulajdonát képező területre belépett - a felperes magánlakáshoz kapcsolódó autonóm szféráját nem érintette, magánlakásának használatát nem zavarta. Helyes jogi következtetésre jutott ezért az elsőfokú bíróság, hogy a felperes magánlakáshoz való személyiségi jogának megsértése az adott esetben nem valósult meg. Az adott tényállás mellett a felperes kérelmének megfelelő személyhez fűződő jogi védelem biztosítása az ésszerűség és a jogszerűség indokolt határain való túlterjeszkedés lenne.

A fentiekből következik, hogy a jogsértés megállapításával kapcsolatban az elsőfokú ítélet jogszabálysértés nélkül utasította el a felperes objektív szankciók alkalmazására irányuló keresetét. Miután az alperes terhére a személyhez fűződő jog megsértését megállapítani nem lehetett, a szubjektív, kártérítő szankció alkalmazására sem kerülhetett sor.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a peresztes felperes által az illetékfeljegyzési jogára tekintettel a helyette az állam által előlegezett és államnak megtérítendő illeték, valamint az alperesnek megfizetendő elsőfokú perköltség összegét is. Az eljárási illeték alapjául szolgáló pertárgyértéket - „Az illetékekről” szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 40.

§ (1) bekezdésére figyelemmel - a felperes kártérítési követeléseivel azonosan 5 000 000 Ft-ban kellett megállapítani. A pertárgyértékhez képest az alperes részére megállapított elsőfokú perköltség összege nem tekinthető túlzottnak, mivel a bíróság által megállapítható ügyvédi munkadíj összege a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és 4/A. §-a szerint (áfá-val növelten) 312 000 Ft lett volna, de az elsőfokú bíróság értékelve a kifejtett ügyvédi tevékenységet, a rendelet (6) bekezdését alkalmazva a megállapítható ügyvédi díj összegét mérsékelte.

A felperes fellebbezése eredménytelen volt, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni az alperesnek az ügyvédi munkadíjból keletkezett másodfokú perköltségét, amelynek összegét - 5 000 000 Ft fellebbezési érték alapulvételével és a kifejtett ügyvédi tevékenységre tekintettel - az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése és 4/A. §-a szerint - az elsőfokú ítéletben megítélt perköltség 50 %-ában, 62 500 Ft-ban állapította meg.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog következtében a felperest az ítéltábla az 5 000 000 Ft fellebbezési érték alapulvételével az Itv. 46. § (1) bekezdése szerinti mértékű feljegyzett fellebbezési eljárási illeték megtérítésére a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 15. § (1) és (3) bekezdése alapján kötelezte.

A felperes részére az általa kirendelt pártfogó ügyvédet a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat „A jogi segítségnyújtásról” szóló 2003. évi LXXX. törvény (Jst.) 15. §-a alapján biztosította. Ebből következően az ítéltábla a Jst. 11/B. § (2) bekezdésében írtakra figyelemmel a Pp. 87. § (1) bekezdése alapján megállapította, hogy a pártfogó ügyvéd díját a felperes viseli.

D e b r e c e n, 2010. június 17. napján

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Riczu András s.k. előadó bíró, Dr. Bakó Pál s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -